

Tietoa työn tueksi 1/2026

Vinkkejä ammattilaisille:
lasten, nuorten ja perheiden
yhdenvertainen kohtaaminen

Venla Eirola, Reetta Kalliomeri

LASTEN, NUORTEN JA PERHEIDEN
OSALLISUUDEN KOORDINAATIO

**Euroopan unionin
osarahoittama**

1.painos, 2026

Kirjoittajat:

Venla Eirola, Opetushallitus

Reetta Kalliomeri, SOS-Lapsikylä

Taitto:

Henna Sihvonen, Nuorten Akatemia

ISBN 978-952-13-7035-9 (pdf)

ISSN 2984-3952

Tietoa työn tueksi

Lasten, nuorten ja perheiden osallisuuden koordinaation julkaisuja

www.osallisuudenkoordinaatio.fi

Lisätiedot julkaisusta:

venla.eirola@oph.fi

reetta.kalliomeri@sos-lapsikyla.fi

elina.weckstrom@sos-lapsikyla.fi

LASTEN, NUORTEN JA PERHEIDEN
OSALLISUUDEN KOORDINAATIO

**Euroopan unionin
osarahoittama**

TIETOA TYÖN TUEKSI -JULKAISUSARJA

Lasten, nuorten ja perheiden osallisuuden koordinaation julkaisusarja on suunnattu erityisesti valtakunnallisille ja alueellisille ESR+ 4.3-hankkeille, jotka kehittävät lasten, nuorten ja perheiden palveluita osana EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelmaa Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027. Julkaisusarjan tavoitteena on tukea hanketoimijoiden osaamista osallisuuden, yhdenvertaisuuden ja sukupuolten tasa-arvon edistämässä sekä tuottaa hankkeiden toiminnasta tietoa, jotta hyvät käytännöt ja toimintamallit voidaan ottaa laajemmin käyttöön.

Tiivistelmä

Tämä Tietoa työn tueksi -julkaisu tarjoaa näkökulmia sekä konkreettisia vinkkejä lasten, nuorten ja perheiden yhdenvertaiseen kohtaamiseen. Julkaisussa käsitellään kohtaamiseen vaikuttavia rakenteellisia, henkilökohtaisia ja kohtaamistilanteeseen liittyviä tekijöitä sekä niihin liittyviä haasteita. Erityisesti keskitytään siihen, miten lapsia, nuoria ja perheitä kohtaavat ammattilaiset ja muut aikuiset voivat arjessaan edistää yhdenvertaisuuden kokemuksia.

Tämä edellyttää, että lapsia, nuoria ja perheitä kohtaava aikuinen

- lisää ymmärrystään eriarvoisuudesta ja etuoikeuksista
- kehittää toimintaa yhdessä lasten, nuorten ja perheiden kanssa
- vahvistaa itsetuntemustaan ja on valmis tunnistamaan omia oletuksiaan
- oppii rohkeasti virheistään
- on valmis aktiivisesti kehittämään vuorovaikutusta yhdenvertaisemmaksi ja rakentamaan konkreettisin tavoin luottamusta kohtaamistilanteissa.

Julkaisu on tuotettu yhteistyössä seuraavien ESR+ 4.3 -kehittämishankkeiden sekä niissä toimivien nuorten ja ammattilaisten kanssa:

Perheiden liikuntaneuvonnan Valttiplus (toteuttajina Suomen Paralympiakomitea, Jyväskylän ammattikorkeakoulun Likes ja Kolmen Kampuksen Urheiluopisto),

Tasa-arvoinen neuvola (toteuttajana Naisasialiitto Unioni) sekä

Väkivallattomuuden tukijat (toteuttajina Ensi- ja turvakotien liitto ry, Satakunnan ensi- ja turvakoti ry, Pääkaupungin turvakoti ry, Etelä-Pohjanmaan ensi- ja turvakotiyhdistys ry, Oulun ensi- ja turvakotiyhdistys ry, Kuopion Ensikotiyhdistys ry ja Turun Ensi- ja Turvakoti ry).

Asiasanat: kohtaaminen, yhdenvertaisuus, sukupuolten tasa-arvo, osallisuus

Sisältö

Johdanto	1
Yhdenvertaisen kohtaamisen taustalla vaikuttavia tekijöitä	3
Yhdenvertaisen kohtaamisen haasteista ratkaisuihin	5
Lisää ymmärrystäsi eriarvoisuudesta ja etuoikeuksista	6
Kehitä toimintaa lasten, nuorten ja perheiden kanssa.....	8
Vahvista itsetuntemustasi ja tiedosta omat oletuksesi	10
Älä pelkää virheitä vaan opi niistä	12
Kehitä vuorovaikutusta ja rakenna luottamusta	14
Lähteet.....	16

Johdanto

Kohtaamisilla on erityinen merkitys lasten, nuorten ja perheiden arjessa. Kohdatuksi tuleminen omana itsenään ja itselle tärkeiden yhteisöjen jäsenenä tukee kokemusta yhdenvertaisuudesta, osallisuudesta ja omasta arvosta. Vastaavasti kokemukset ohitetuksi tai väärin tunnistetuksi tulemisesta heikentävät yhdenvertaisuuden kokemuksia. Toistuvat kohtaamattomuuden kokemukset voivat olla haavoittavia.

”Silmiin katsominen on jo toisen huomioimista. Mä näen sut.”

”Ihmismieli varmaan yrittää unohtaa tilanteet, joissa on jäänyt ulkopuolelle tai ei ole ollut tervetullut. Se varmaan tuntuu niin kipeältä se ulkopuolelle jääminen.”

Nuoret Erätauko-keskustelussa osallisuudesta

Kohtaamisten ja niihin liittyvän osaamisen tärkeys tunnistetaan myös lasten, nuorten ja perheiden palveluiden yhdenvertaisuutta edistävissä ESR+ -kehittämishankkeissa. Arvostavan ja laadukkaan kohtaamisen tiedetään olevan lasten, nuorten ja perheiden hyvän palvelukokemuksen ytimessä (Kalliomeri & Weckström, 2024; Peltola & Moisio, 2017). Kuitenkin esimerkiksi vähemmistöön kuuluvat nuoret kohtaavat palveluissa muita enemmän ennakkoluuloja ja syrjintää (Berg & Myllyniemi, 2020). Yhdenvertainen kohtaaminen mahdollistaa tarpeisiin vastaavan tuen tarjoamisen, ja sen avulla tuetaan kaiken kaikkiaan ihmisoikeuksien toteutumista.

”Pitäis kaikilla olla joku, johon voi luottaa ja jolle kertoa huolia.”

Nuoret Erätauko-keskustelussa osallisuudesta

”Jos joku näyttää erilaiselta, häntä saatetaan syrjiä. Kävellä ohi tai sulkea pois.”

Lapset skidialogissa syrjimättömyydestä

Yhdenvertaisen kohtaamisen mahdollisuuksia on kaikkialla, missä toimitaan ihmisten kanssa. Tässä Tietoa työn tueksi -julkaisussa keskitytään erityisesti siihen, miten lapsia, nuoria ja perheitä kohtaava aikuinen voi omalla toiminnallaan tukea osallisuutta edistäviä, yhdenvertaisia kohtaamisia. Julkaisussa käsitellään pääasiassa palveluissa tapahtuvia kasvokkaisia kohtaamisia, mutta moni konkreettisista vinkeistä on sovellettavissa myös digitaaliseen ympäristöön.

Seuraaviin lukuihin on koottu lasten, nuorten ja perheiden palveluita kehittävässä Euroopan sosiaalirahaston (ESR+) erityistavoitteen 4.3 kehittämishankkeissa sekä niissä mukana olevien lasten, nuorten, perheiden ja ammattilaisten kanssa tunnistettuja näkökulmia ja käytännön vinkkejä yhdenvertaisiin kohtaamisiin. Kokonaisuuden laatimisessa on hyödynnetty myös Lasten, nuorten ja perheiden osallisuuden koordinaation järjestämässä Skidialogeissa ja Erätauko-keskusteluissa syntynyttä materiaalia.

Yhdenvertaisen kohtaamisen taustalla vaikuttavia tekijöitä

Jokaisen kohtaamisen taustalla voidaan tunnistaa rakenteellisia, henkilökohtaisia sekä kohtaamistilanteeseen liittyviä tekijöitä, jotka vaikuttavat sekä lasten, nuorten ja perheiden parissa ammattilaisena tai vapaaehtoisena toimivaan aikuiseen, että kohdattavaan lapseen, nuoreen ja perheeseen. Taustalla vaikuttavat rakenteelliset tekijät liittyvät usein eriarvoisuuteen, joka voi ilmetä esimerkiksi rasismina, taloudellisena eriarvoisuutena tai sukupuolten epätasa-arvona. Eriarvoisuuteen kytkeytyvät myös kysymykset ylisukupolvisesta syrjään jäämisestä.

Henkilökohtaisilla tekijöillä viitataan lasten, nuorten ja perheiden parissa toimivien aikuisten omiin elämäkokemuksiin, ihmiskäsitykseen sekä oletuksiin, asenteisiin ja ennakkoluuloihin, joihin myös rakenteelliset tekijät vaikuttavat. Myös kohdattavalla lapsella, nuorella tai aikuisella on usein aiempia kokemuksia, jotka vaikuttavat esimerkiksi luottamuksen rakentumiseen. Kohtaavan aikuiset oletukset ja elämäkokemukset voivat tiedostamattomina vaikeuttaa yhdenvertaista kohtaamista merkittävästi.

Henkilökohtaisiin tekijöihin liittyvät myös tunteet. Kohtaava aikuinen voi tuntea esimerkiksi jännitystä tai pelkoa siitä, että kohtaamisessa paljastuu hänen oma tietämättömyytensä. Myös yhdenvertaisuuteen liittyvien käsitteiden käyttöön voi liittyä epävarmuutta. Joissakin tilanteissa pelko kasvojen menettämisestä voi tuoda kohtaamistilanteeseen virallisuuden ja etäisyyden tuntua, joka vaikeuttaa yhdenvertaista kohtaamista.

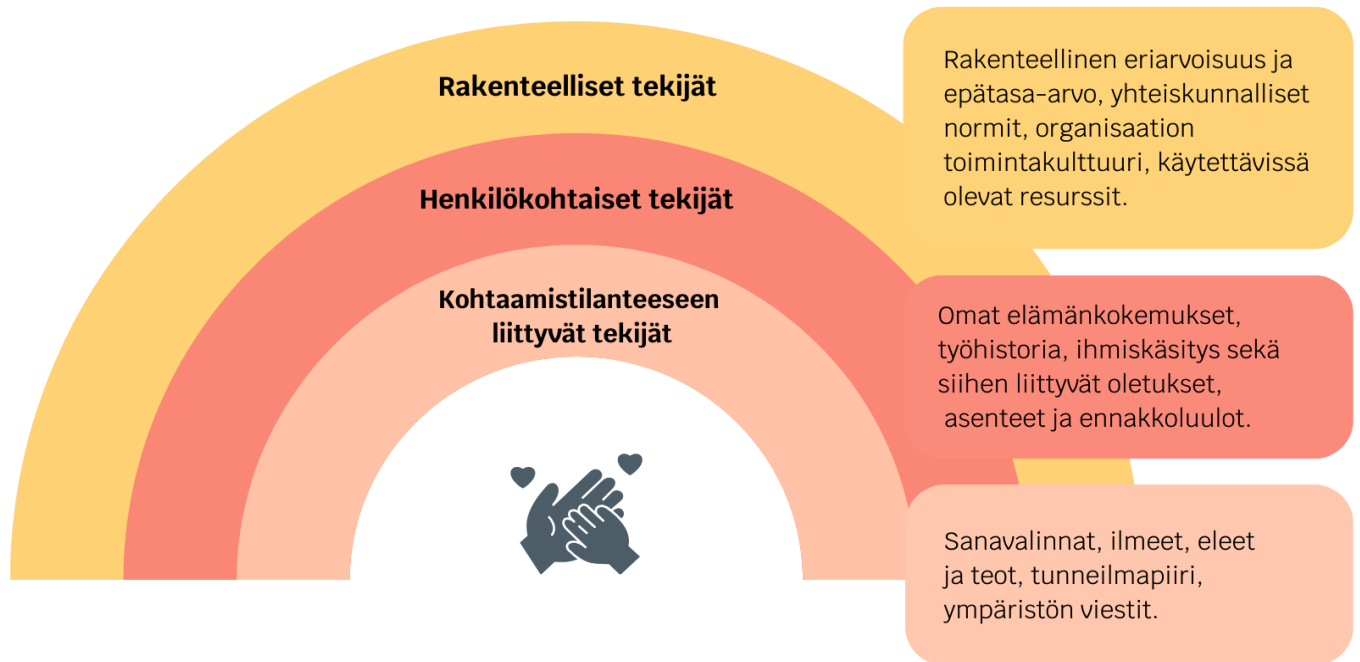
”Ammattilaisena koin, etten pysty auttamaan asiakasta, jolla oli tilanteessa iso hätä. Olin puolustuskannalla ja koin vain tarvetta selittää, miksi asiakasta ei pystytä auttamaan.”

”Ammattilainen voi olla epävarma esimerkiksi siitä, mitä sanoja tulisi käyttää tai miten toinen ihminen tulisi kohdata. Kohtaamista opitaan kuitenkin kohtaamalla.”

Nuoret ja aikuiset Erätauko-keskustelussa yhdenvertaisesta kohtaamisesta

Varsinaisilla kohtaamistilanteeseen liittyvillä tekijöillä viitataan esimerkiksi kohtaamisessa esiintyvin sanavalintoihin, ilmeisiin ja eleisiin. Lisäksi niillä voidaan kuvata olotilaa (esim. nälkä tai väsymys), fyysistä ympäristöä (esim. tilojen esteettömyys tai näkyvät symbolit, kuten sateenkaarilippu). Kohtaamistilannetta ja sen taustalla vaikuttavia tekijöitä havainnollistetaan tarkemmin seuraavalla sivulla olevassa kuvassa.

Kuvio 1. Kohtaamistilanne ja sen taustalla vaikuttavat tekijät

Yhdenvertaisen kohtaamisen haasteista ratkaisuihin

Lasten, nuorten ja perheiden parissa toimivien aikuisten kohtaamisen taitojen kehittäminen edellyttää, että kohtaamisen haasteita ja niihin liittyviä ratkaisuja tunnistetaan yhdessä lasten, nuorten ja heitä kohtaavien aikuisten kanssa. Tässä luvussa esiteltävät konkreettiset vinkit yhdenvertaisempien kohtaamisten tueksi perustuvat lasten, nuorten ja perheiden palveluita kehittävässä ESR+ 4.3 -hankeissa sekä niihin osallistuvien lasten, nuorten, perheiden ja ammattilaisten kanssa tunnistettuihin haasteisiin.

1. Lisää ymmärrystäsi eriarvoisuudesta ja etuoikeuksista

”Miten tuoda esiin ymmärrystä rakenteellisesta epätasa-arvosta, kuitenkin niin, että asiakas kohdataan yksilöllisesti?”

Nuoret ja aikuiset Erätauko-keskustelussa yhdenvertaisesta kohtaamisesta

Ymmärrystä eriarvoisuudesta, kohtaamisiin vaikuttavista valta-asetelmista sekä omista etuoikeuksista voi tietoisesti lisätä. Alle on koottu joitakin esimerkkejä tietopohjan ja ymmärryksen vahvistamiseksi.

- Hyödynnä olemassa olevia verkkokursseja, esimerkiksi
  - *Sukupuolten tasa-arvo ja yhdenvertaisuus – miksi ja miten? (eOppiva ym., 2020) [avaa linkki](#)*
  - *Verkkokoulutus antirasismista ammattilaisille (Terveystieteiden tutkimuskeskus [THL], 2025) [avaa linkki](#)*
  - *Lapsen oikeuksien koulutuskokonaisuus (eOppiva & kansallinen lapsistrategia, 2022) [avaa linkki](#).*
- Tarkastele omaa, esimerkiksi ammattirooliin liittyvää valta-asemaasi. Pohdi, miten sitä voi tietoisesti kaventaa. Huomiota voi kiinnittää esimerkiksi siihen, miten esittelee itsensä, millaista kieltä käyttää, miten asettuu fyysisessä tilassa suhteessa toiseen ja millainen tila toiselle jää kertoa itsestään ja omasta elämästään.

- Tunnista omat etuoikeutesi esimerkiksi etuoikeuskehän avulla. Työkäystä on tehty useita versioita. Lasten, nuorten ja perheiden osallisuuden koordinaation verkkosivuilta kohdasta ”Intersektionaalisuus” ([avaa linkki](#)) löytyy THL:n käyttämä etuoikeuskehä sekä Nuorten väkivaltafoorumin yhteydessä toteutettu nuorten etuoikeuskehä.
- Tutustu vähemmistöstressiin ja keinoihin, joilla sitä voi lieventää. On hyvä ymmärtää, että toistuvasti syrjintää kohtaava ihminen voi reagoida esimerkiksi ammattilaisen tiedostamattomaan ennakkoluuloon voimakkaasti. [Ava linkki Sukupuolen moninaisuuden osaamiskeskuksen verkkosivuille.](#)
- Hyödynnä dialogisuutta, esimerkiksi moniäänisiä Erätauko-keskusteluja: [avaa linkki Erätauko-säätiön verkkosivuille.](#)
- Harjoita myötätuntoa tietoisesti esimerkiksi mielikuvituksen, kulttuurin ja taiteen avulla.

Aikuinen, kysy kohtaamistilanteessa esimerkiksi:

”Miten asia X (esim. neurokirjo, vamma tai vähemmistöön kuuluminen) näkyy arjessasi tai vaikuttaa elämääsi?”

2. Kehitä toimintaa lasten, nuorten ja perheiden kanssa

“Ei kehitetä mitään ilman asiakasosallisuutta tai kokemustoimijoita”.

Nuoret ja aikuiset Erätauko-keskustelussa yhdenvertaisesta kohtaamisesta

Organisaation toimintaperiaatteiden ja -kulttuurin aiheuttamia kohtaamisen haasteita voi ennaltaehkäistä yhteiskehittämällä toimintatapoja lasten, nuorten ja perheiden kanssa. On hyvä pyytää omasta toiminnasta palautetta ja huomioida se tulevissa kohtaamisissa. Lasten, nuorten ja perheiden kokemusten kuuntelemisessa sekä oman toiminnan ja organisaation toimintakulttuurin kehittämisessä kannattaa huomioida seuraavat vinkit.

- Lasten, nuorten ja perheiden kehittäjä- tai vaikuttajaryhmissä kehitetään toimintatapoja yhdessä ja käsitellään esimerkiksi kohtaamiseen laatuun liittyviä aiheita. Kannattaa tutustua: [Paranuorten vaikuttajatiimi](#), [Ensi- ja turvakotien liiton Väkivallattomuuden tukijat -hankkeen kehittäjänuoret](#), [Perheväkivaltaa kokeneiden lasten kehittäjäryhmä](#)
- Hyödynnä yhteiskehittämisen työotetta. Vinkkejä moniäänisen joukon tavoittamiseksi yhteiskehittämiseen löytyy Tietoa työn tueksi- julkaisusta ”Miten tavoittaa yhteiskehittämiseen lapsia, nuoria, perheitä ja heidän parissaan toimivia aikuisia?” (Kalliomeri & Eirola, 2025).

- Tutustu palautetietoisien toimintakulttuurin hyviin käytäntöihin: [avaa linkki HelsinkiMission verkkosivuille](#).
- Keskustelkaa työyhteisön kaikilla tasoilla yhdenvertaisuudesta ja siitä, millaisia kohtaamisen käytäntöjä sen toteutuminen edellyttää. Aiheena voi olla esimerkiksi myönteisen tunnistamisen toimintakulttuurin, anti-rasistisen työotteen tai turvallisemman tilan periaatteiden vakiinnuttaminen.
- Huolehtikaa toimintakulttuurin muutoksen seurannasta: varmistakaa, että yhteisistä keskusteluista seuraa konkreettisia tekoja ja niiden vaikutuksia arvioidaan.
- Panosta kohtaamisen laatuun tietoisesti kaikissa tilanteissa. Myös silloin, kun on kiire tai pitää esimerkiksi täyttää lomake.

Aikuinen, keskustele työyhteisössä esimerkiksi:

Mitä tiedämme lasten, nuorten ja perheiden kohtaamisen kokemuksista? Mitä meidän olisi tärkeä tietää?

Miten voimme mahdollistaa yhdenvertaisempaa toimintaan osallistumista?

3. Vahvista itsetuntemustasi ja tiedosta omat oletuksesi

”Nuorilla suurin pelko on usein: uskotaanko minua? Siihen, että on valmis ottamaan toisen tarinan todesta, ei tarvita erityistä osaamista, ymmärrystä tai teorioita.”

Nuoret ja aikuiset Erätauko-keskustelussa yhdenvertaisesta kohtaamisesta

Yhdenvertaisten kohtaamisten kehittäminen edellyttää oman itsetuntemuksen vahvistamista. Erityisesti omien oletusten, asenteiden ja ennakkoluulojen tunnistaminen ja niiden kriittinen tarkastelu on tärkeää.

- Käsittele omaa elämänhistoriaasi ja -kokemuksiasi, huolehdi omasta hyvinvoinnistasi ja hae tarvittaessa apua.
- Hyödynnä mahdollisuutta purkaa työn herättämiä ajatuksia ja tunteita esimerkiksi kollegan kanssa, tiimin kesken tai työnohjauksessa.
- Tunnista ja kyseenalaista oletuksiasi, asenteitasi ja ennakkoluulojasi esimerkiksi kirjoittamalla tai puhumalla niitä auki. Tiedostetut asenteet ja ennakkoluulot on helpompi jättää kohtaamistilanteessa taka-alalle.
- Tutustu aktiivisesti moninaisiin, eri taustoista tuleviin ihmisiin.

- Keskity yksilölliseen tutustumiseen: ole kiinnostunut siitä, kuka toinen on ja vältä kategorisia määrittelyjä. Kohtaamistilanteessa voi tietoisesti lähteä liikkeelle siitä, mistä toinen haluaa aloittaa.
- Esitä avoimia kysymyksiä. Kohdattava saa itse kertoa, mitä eri asiat hänen elämässään tarkoittavat, eikä asioita sanoiteta hänen puolestaan.
- Muista, että jokaisella kohdattavalla on omasta elämästään ja arjestaan sellaista tietoa, jota ei saa papereista tai toisilta ihmisiltä.

Aikuinen, kysy kohtaamistilanteen alussa esimerkiksi:

”Onko mielessäsi jokin asia, josta olisi tärkeää tänään jutella?”

4. Älä pelkää virheitä vaan opi niistä

”Vaikka pelottaisi, kohdataan rohkeasti erilaisia ihmisiä. Voi myös kysyä, miten tässä tilanteessa pitäisi toimia.”

Nuoret ja aikuiset Erätauko-keskustelussa yhdenvertaisesta kohtaamisesta

Kohtaamisissa tarvitaan joskus rohkeutta toimia omasta epävarmuudesta huolimatta.

- Tarkastele omaa ja organisaatiosi asiantuntijuuskäsitystä: mistä asiantuntijuus syntyy? Miten oman osaamisen saa tuotua toisen tueksi tietämättä valmiiksi tai paremmin?
- Suhtaudu omaan tietämättömyyteesi mahdollisuutena kohdata toisen kokemus avoimesti.
- Lupaa tarvittaessa selvittää asioita jälkikäteen. Oman tietämättömyyden osoittaminen tuo kohtaamisiin inhimillisyyttä.

- Kysy neuvoa. Kohdattavalta voi pyytää tukea esimerkiksi oikeiden käsitteiden käyttöön.
- Pyydä anteeksi, jos siihen on tarvetta.

Aikuinen, kysy kohtaamistilanteessa esimerkiksi:

”Tämä on minulle uusi asia. Autatko minua ymmärtämään, mitä tämä tarkoittaa sinulle?”

”En osaa vastata tähän, mutta selvitän asiaa ensi kertaan. Mitä sinä siitä itse ajattelet?”

5. Kehitä vuorovaikutusta ja rakenna luottamusta

”Pienillä käytännön teoilla voi olla merkitystä.”

Nuoret ja aikuiset Erätauko-keskustelusta yhdenvertaisesta kohtaamisesta

Luottamuksen ja toimivan vuorovaikutuksen rakentumista voi tukea monin eri tavoin.

- Kiinnitä huomiota tietoiseen pysähtymiseen ja vahvista läsnäolon tunnetta. Vältä kiireestä puhumista ja laitteiden vilkuilua.
- Viesti ymmärrettävästi ja vältä ja vaikeita käsitteitä. Tarjoa tarvittaessa esimerkiksi kuvatukea tai tulkkauspalveluita.
- Kiinnitä kielen ja sanavalintojen lisäksi huomiota omiin sekä toisen ilmeisiin, eleisiin ja siihen, miten asetutaan tilaan.

- Hyödynnä monipuolisia ilmaisun ja toiminnan tapoja, esimerkiksi monikielisyttä ja taidelähtöisiä menetelmiä.
- Pohdi, millaiset symbolit rakentavat luottamusta. Voisiko tilassa olla esillä esimerkiksi sateenkaarilippu tai juliste turvallisemman tilan periaatteista?

Aikuinen:

Tarjota kohdattavalle erilaisia tapoja ilmaista itseään. Varaa tapaamiseen esimerkiksi kuvakortteja, kyniä ja paperia.

Anna lapsen tai nuoren valita, missä hän haluaa istua. Asettaudu lapsen tasolle esimerkiksi lattialle ja poista kohtaamisen välistä esimerkiksi tietokoneen ruutu.

Kysy: Jäikö jokin asia sinulle epäselväksi?

Lähteet

Berg, P. & Myllyniemi, S. (toim.) (2020). *Palvelu pelaa! Nuorisobarometri 2020*. Valtion nuorisoneuvosto. <https://tietoanuorista.fi/wp-content/uploads/2021/03/nuorisobarometri-2020-web-1.pdf>

eOppiva, sosiaali- ja terveysministeriö & Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (2020). Sukupuolten tasa-arvo ja yhdenvertaisuus. Miksi ja miten? Verkkokoulutus. <https://www.eoppiva.fi/koulutukset/sukupuolten-tasa-arvo-ja-yhdenvertaisuus-miksi-ja-miten/>

eOppiva & kansallinen lapsistrategia (2022). Lapsen oikeuksien kokonaisuus. Verkkokoulutus. <https://www.eoppiva.fi/kokoelmat/lapsen-oikeudet/>

Erätauko-säätiö. <https://www.eratauko.fi/>

HelsinkiMissio. Palautetietoinen työskentelytapa. <https://www.helsinkimissio.fi/tyokalupakki/fit/tietoa-palautetietoisesta-tyoskentelysta/>

Häkli, J., Kallio, K.-P. & Korkiamäki, R. (2016). Myönteinen tunnistaminen. Nuorisotutkimusseura.

Kalliomeri, R. & Eirola, V. (2025). *Miten tavoittaa yhteiskehittämiseen lapsia, nuoria, perheitä ja heidän parissaan toimivia aikuisia?* Tietoa työn tueksi 2/2025. Lasten, nuorten ja perheiden osallisuuden koordinaatio (ESR+). <https://osallisuudenkoordinaatio.fi/wp-content/uploads/2025/10/TTT-022025.pdf>

Kalliomeri, R. & Weckström, E. (2024). *Lasten osallisuuden edistäminen palveluissa lasten kokemana*. Tietoa työn tueksi -julkaisu 2/2024. Lasten, nuorten ja perheiden osallisuuden koordinaatio (ESR+). <https://osallisuudenkoordinaatio.fi/wp-content/uploads/2025/01/Tietoa-tyon-tueksi-2-Lasten-osallisuuden-edistaminen-palveluissa-lasten-kokemana.pdf>

Lasten, nuorten ja perheiden osallisuuden koordinaatio. Yhdenvertainen ja tasa-arvoinen toimintakulttuuri. Intersektionaalisuus. <https://osallisuudenkoordinaatio.fi/tuki-hankkeille/yhdenvertaisuus-ja-sukupuolten-tasa-arvo/yhdenvertainen-ja-tasa-arvoinen-toimintakulttuuri/>

Peltola, M. & Moision, J. (2017) *Ääniä ja äänettömyyttä palvelukentillä. Katsaus lasten ja nuorten palvelukokemuksia koskevaan tietoon*. Nuorisotutkimusseura. <https://doi.org/10.57049/nts.300>

Sukupuolen moninaisuuden osaamiskeskus. Vähemmistöstressin omahoito. <https://sukupuolenosaamiskeskus.fi/vahemmistostressi-omahoito/>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos [THL] (2025). Verkkokoulutus antirasismista ammattilaisille. <https://www.eoppiva.fi/koulutukset/verkkokoulutus-antirasismista-ammattilaisille/>

Tiainen, A., Kalliomeri, R., Muukkonen, T. & Tulensalo, H. (2020). *Perheväkivaltaa kokeneet lapset toiminnan kehittäjänä*. Pelastakaa Lapset, Ensi- ja turvakotien liitto & Tampereen Ensi- ja turvakoti.

